

BARNETS BOULEVARD - från industriområde till levande stadsdel

Om nordöstra Högbo

Ungefär var femte göteborgare är ett barn under 18 år. Den tänkta målgruppen för utvecklingen av nordöstra Högbo, där ett industriområde ska bli ett levande bostadsområde, är familjer - med barn. I ett stadsutvecklingsprojekt med höga exploateringsstäl och tät bebyggelse är det inte självklart att barnens perspektiv tas om hand, en grupp som har svårt att själva föra sin talan. I mitt kandidatprojekt har jag tagit det perspektivet i beaktning och undersökt frågan vidare. Nordöstra Högbo är sedan 1950-talet ett industriområde med blandade verksamheter. Det ligger strax söder om Ånggårdens villakvarter, öster om Flatås med stora bostadskvarter från 60-talet blandat med nybyggda hyres- och bostadsrätter. Öster om projektområdet breder Ånggårdens ut sig, Göteborgs största och mest centrala naturreservat. Med 10 minuters cykelväg till Linnéplatsen, 11 minuter till Frölunda Torg och en promenad på fem minuter till den alldeles nyligen invigna Flatås Park är nordöstra Högbo en attraktiv plats att bosätta sig på. Småbarnsföräldrar bor med gångavstånd till förskola och skogsutflykter runt hörnet, den hastiga har milvis med löpspår i Ånggårdens bergen och den som vill känna av stadens puls tar sig via Dag Hammarskjölds Boulevard snabbt in till stan, med spårvagn, buss, cykel eller en kort promenad.

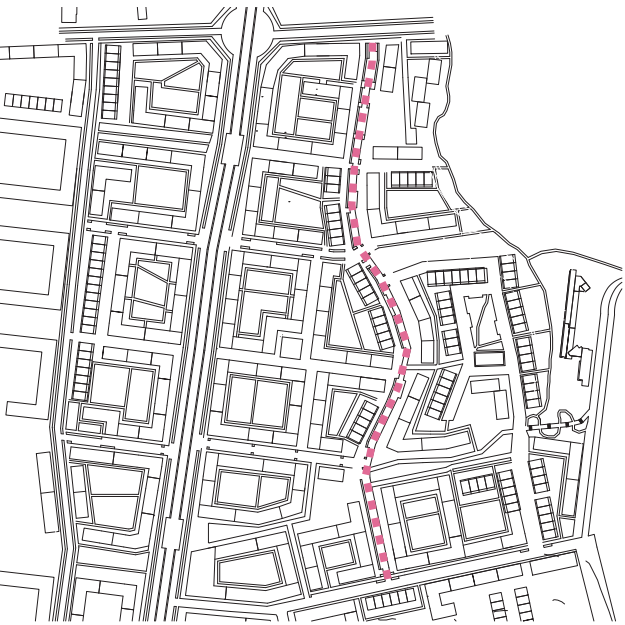
En trafikled blir boulevard

Dag Hammarskjöldsleden, som idag är trafikled, kommer i framtiden utvecklas till en stadsmässig gata, en boulevard. I mitt förslag är bebyggelsen längs boulevarden 6-9 våningar med bostäder och kontor, verksamheter och butikslokaler i bottenplan i slutna och halvslutna kvarter. Mot det befintliga bostadsområdet i väster sjunker våningsantalet till 3-5 våningar samt radhus. Även mot öster, mot Ånggårdens bergen, är bebyggelsen lägre. Flerbostadshus i 3-5 våningar i mer öppna kvarter blandat med radhus. Handel och service är koncentrerad kring Dag Hammarskjöld samt ett mindre torg. Ett grönsåkstråk som sträcker sig från Flatås park i väster upp mot Ånggårdens bergen passerar en av områdets två hållplatser för kollektivtrafik och ett mindre stadsdelstorg där lokala restauranger och småbutiker kan etableras. Studier visar att bostads-, handels- och kontorsmarknader är beroende av varandra, en blandad stad krävs för att skapa värden för alla tre. Inom området finns även flera mindre parker. Parkering i den nya stadsdelen sker längs med gatorna där merparten tillhör bilpooler, där färre har behov av att faktiskt äga sin egen bil. Genom grönsåket som leder upp till en motionscentral samt entré till Ånggårdens bergen får fler, även utanför området, tillgång till dess kvaliteter.

Ett träd är ett rymdskepp, en vattenpöl en ocean

Projektområdets tre förskolor (en fjärde finns precis söder om) är placerade i anslutning till en park eller ett naturområde. Enligt Barnkonsekvensanalysen från Göteborgs stad har barn med tillgång till varierade och stimulerande utemiljöer bättre förutsättningar att utvecklas psykiskt, fysiskt och socialt. Barn lever en stor del av sina liv i förskole- och skolmiljöer vilket betyder att kvaliteten på dessa och vägen till och från, är väldigt viktig. Två av områdets förskolor är placerade längs med det som jag valt att kalla "barnets boulevard". En 24 meter bred gata som erbjuder både barn, ungdomar och vuxna platser av olika karaktär vid sidan av transportmedel av olika slag. För det handlar inte om att separera barn och trafik, snarare om att integrera. Låta barn ha möjlighet till att leka, springa, gå, cykla utan fara för trafik i alltför hög hastighet. Samtidigt som trafiken även den har en viktig plats i det offentliga rummet. Längs barnens boulevard finns platser för lek och rekreation för barn i olika åldrar, naturen kommer närmre in på vardagslivet och skapar möjlighet för barn och unga att röra sig fritt, utan vuxna i direkt sällskap och utan krav på kostnader för aktiviteter.

BARNETS BOULEVARD

KVARTERSGATA

GÅRDSGATA

DAG HAMMARSKJÖLDS BOULEVARD

GRÖNT PARKSTRÅK

PRINCIPER FÖR GATUMÅTT

Olika gator har olika karaktär, olika syften och behov att tillfredsställa. Här en princip för de olika gatorna i området och tanken bakom de.

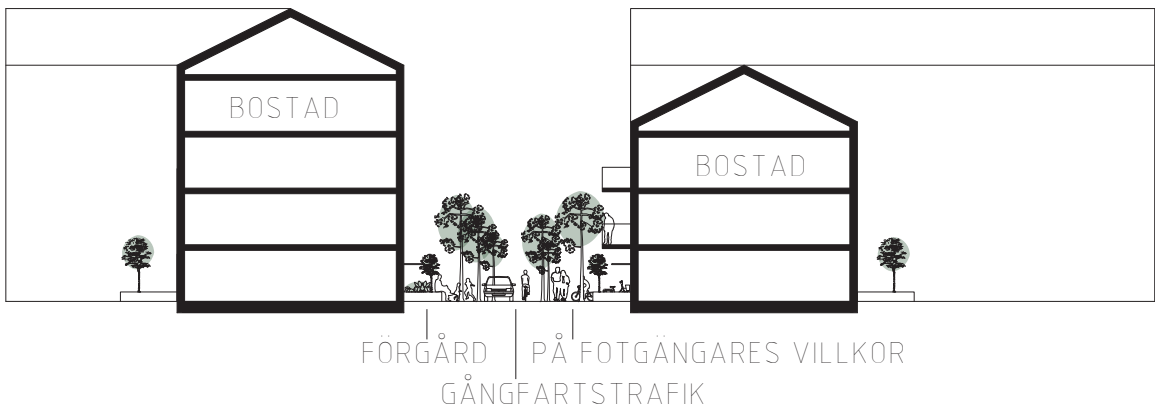
Gårdsgatan är en 12 meter bred gata som kantas av lite lägre bebyggelse. På gårdsgatan ska barn ha möjlighet att vistas i bilsäkra stråk, kunna leka och träffa grannar. Husen har förgårdar där så kallade trädgårdslägenheter i bottenplan har egna entréer och en mindre uteplats på gatan. En liten distans mellan inne och ute, privat och ofentligt. En plats att ställa cykeln på och heja på grannen som passerar förbi. Träden är planterade oregelbundet, på så sätt tvingas bilar och cyklister sänka hastigheten.

Kvartersgatan är 16 m bred och har parkering varierat med plantering längs gatan. Trottoar för fotgängare på varje sida och en gemensam körbana för bil och cykel i mitten. Även här är hastigheten låg.

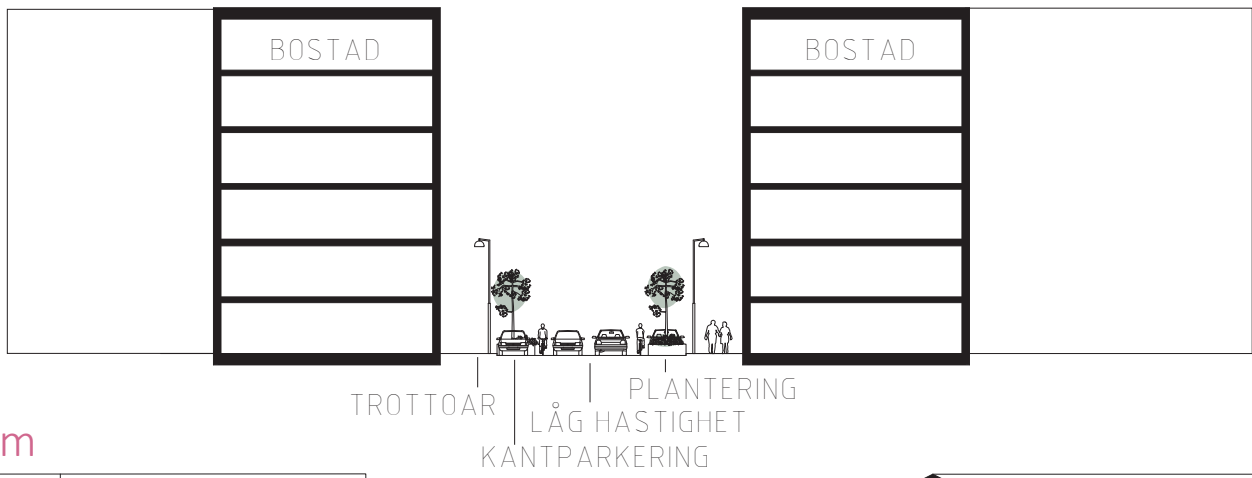
Barnets boulevard är 24 m bred. Även här har många hus små privata förgårdar till entréerna i bottenplan. Separat cykelbana för lite högre hastighet, kantparkering och en körbana i varje riktning. Vägen följer naturens riktning och slingrar sig fram. Det är både spännande att inte se vad som väntar bakom nästa krök, och bidrar till lägre hastighet. Gatans varierande bredd bidrar också till sänkning av hastighet. En stor lekya skapar säkra och spännande promenadvägar och längs vägen finns planteringar med bänkar.

Dag Hammarskjölds boulevard är 40 m bred. Med verksamheter i bottenplan och blandade trafikslag blir den en livlig gata för både transport och mötesplatser längs vägen. Kollektivtrafik och breda cykelbanor.

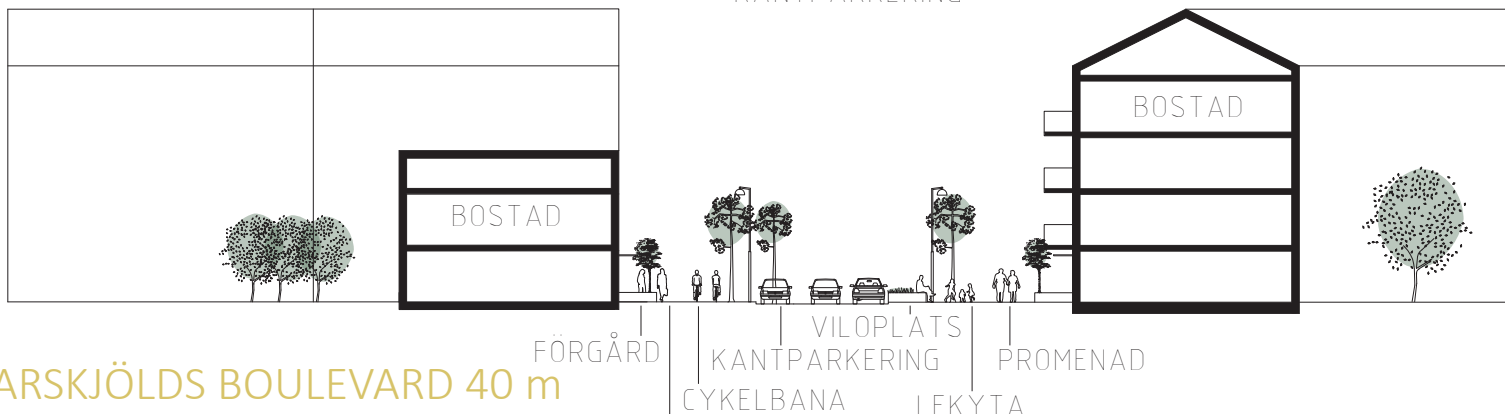
GÅRDSGATA 12 m

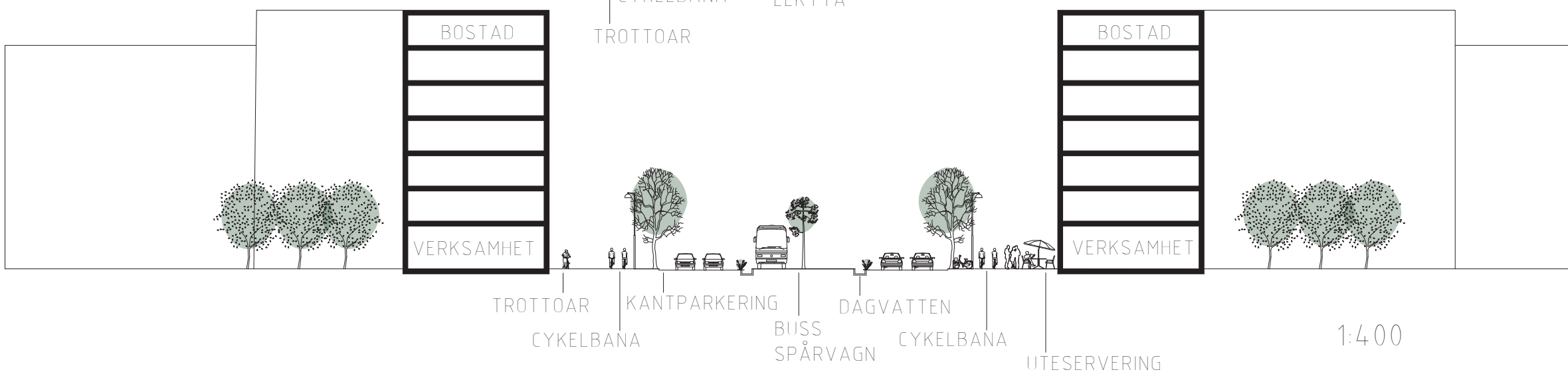
KVARTERSGATA 16 m

BARNETS BOULEVARD 24 m

DAG HAMMARSKJÖLDS BOULEVARD 40 m

PLAN OCH SEKTION BOSTADSKVARTER

1:400

Bostadskvarteret

Det bostadshus jag valt att fokusera på ligger öster om Dag Hammarskjölds boulevard. Byggnaden är 12x24 m, ligger i ett halvöppet kvarter med bostäder och är en av fem huskroppar i fyra våningar. Här finns även fem radhus med två våningar vardera. Lägenheterna i bottenplan är trädgårdslägenheter vilket betyder att de har en mindre förgård mot gatan med egen entré samt en mindre trädgård mot den gemensamma bostadsgården, här i söderläge. På den lilla trädgården finns möjligheter till exempelvis mindre odlingsprojekt och grillning utan att behöva lägga tid på att klippa gräset. På den gemensamma gården finns flera olika sittgrupper, odlingslådor och lektyr för barn. Cykelställ uomhus eller i det gemensamma cykelrummet på gården. På gården får de boende själva vara med och skapa utemiljön, de gemensamma platserna. Bostaden är belägen längs en gårdsgata där bilarna kör i låg hastighet och utrymmet delas av olika trafikslag. Lägenheterna har balkong mot gården och entréer både från gata och gård.

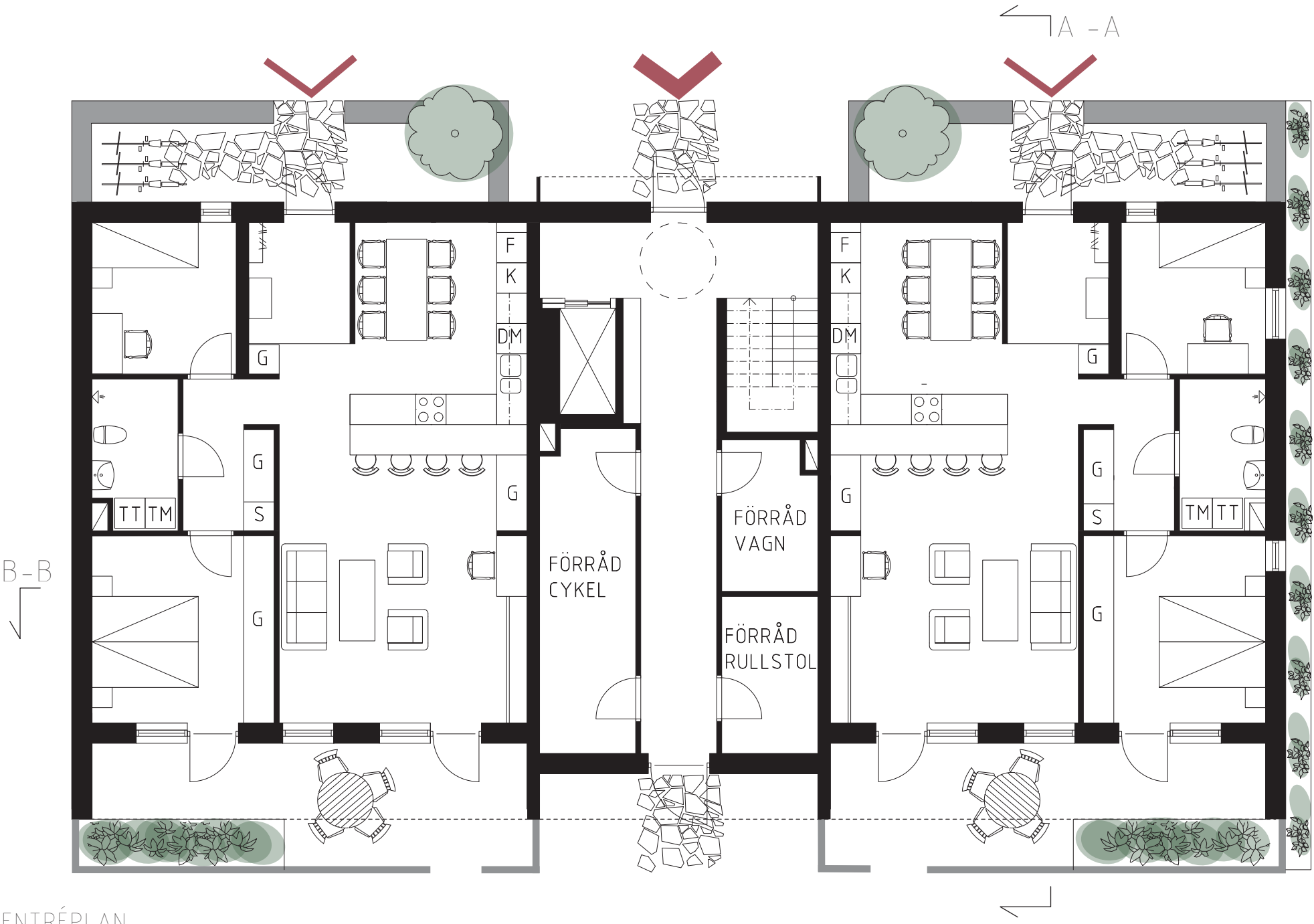
Under intervjun med barnfamiljen vid behovsanalysen var just trafiken en viktig punkt för familjen, att bo i ett område med låg hastighet och cykelavstånd till service och handel. Men också längtan efter en egen trädgård som inte behöver vara så stor, men en egen plats att vara på.

PERSPEKTIV 1
ENTRÉ

PLAN OCH SEKTION BOSTAD - BARA BO

1:100

ENTRÉPLAN
Två treor på 84 m² vardera med egen entré och förgård, en mindre trädgårdsyta samt husets gemensamma ytor som förråd, kommunikation och entré till gemensam bostadsgård. Förråd och teknikutrymmen i källarplan.

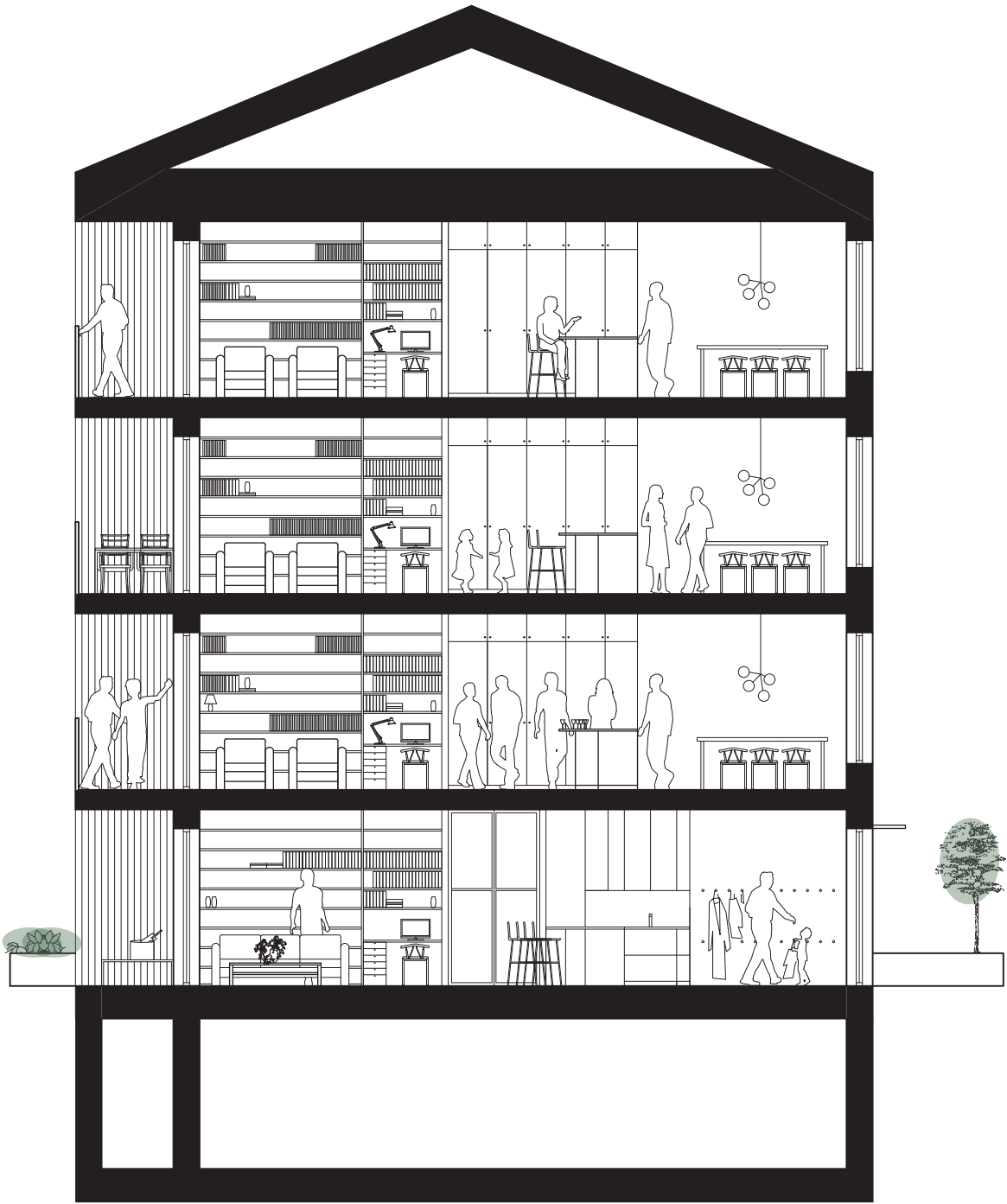
Boendekvaliteter

En tydlig siktlinje sträcker sig genom trädgårdslägenheten på entréplan, från entrédörren en koppling ut mot den lilla trädgården. Både sov- och vardagsrum har dörrar ut mot gården. Två treor på 84 m² vardera där de privata ytorna med sov- och badrum har fått ge plats för större sällskapsytor. Det är i kök och vardagsrum man umgås och de principerna fortsätter även längre upp i huset. Här finns tre olika planlösningalternativ, applicerbara på kvarterets bostadsvolymer, beroende på de boendes behov. Siktlinjerna från entré ut mot balkong finns med även här, på samma sätt som principerna för mindre privata och större offentliga ytor. I ett kombinerat kök och vardagsrum kan barnen sitta vid köksön och göra läxorna när föräldern lagar mat, det går att duka långbord vid födelsedagar och förvaringsmöjligheterna är stora. För den stora familjen eller kollektivboendet finns större fyror eller en femma, eller våningssängar i de mindre sovrummen.

PERSPEKTIV 3
HUVUDRUM BOSTAD

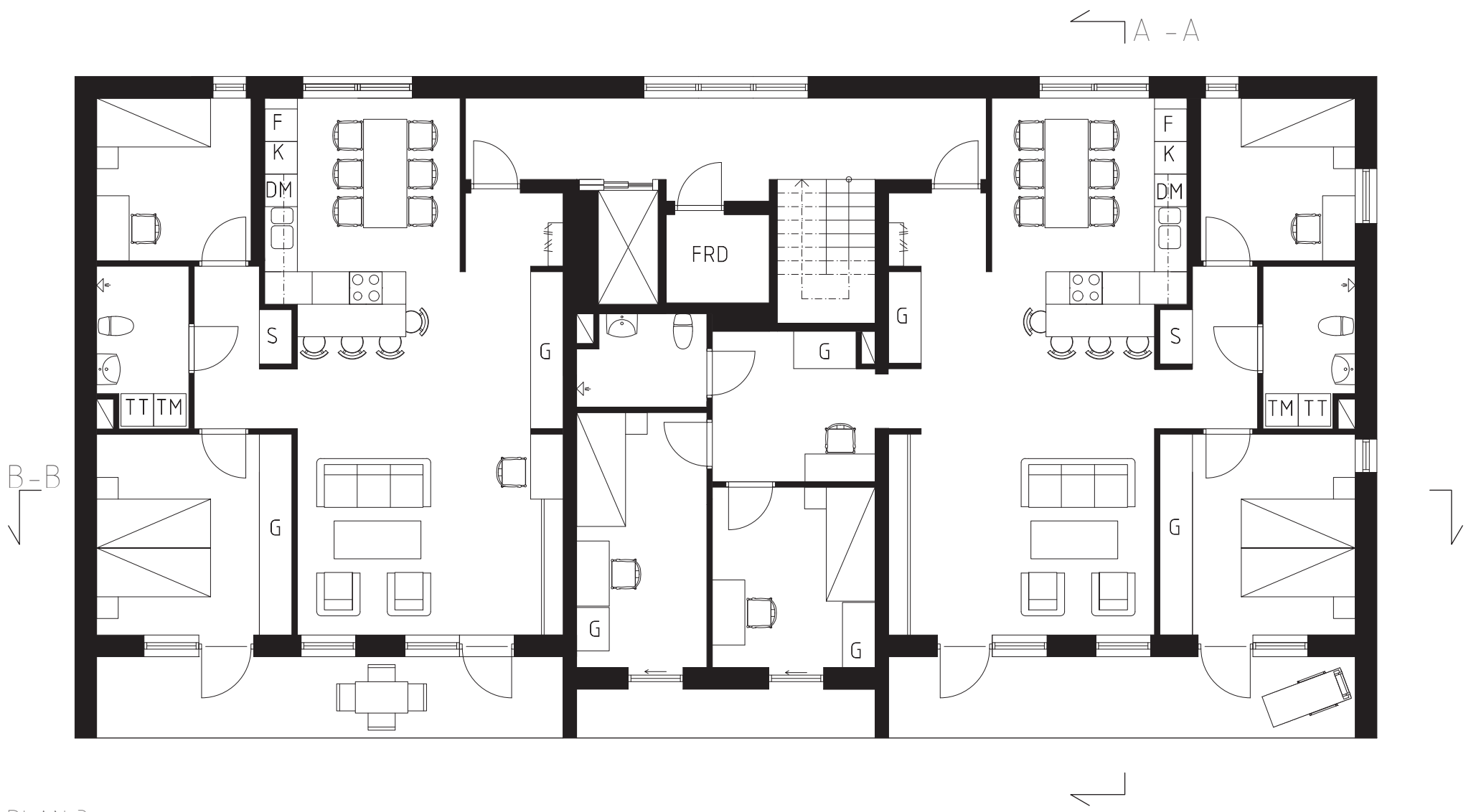
1:100

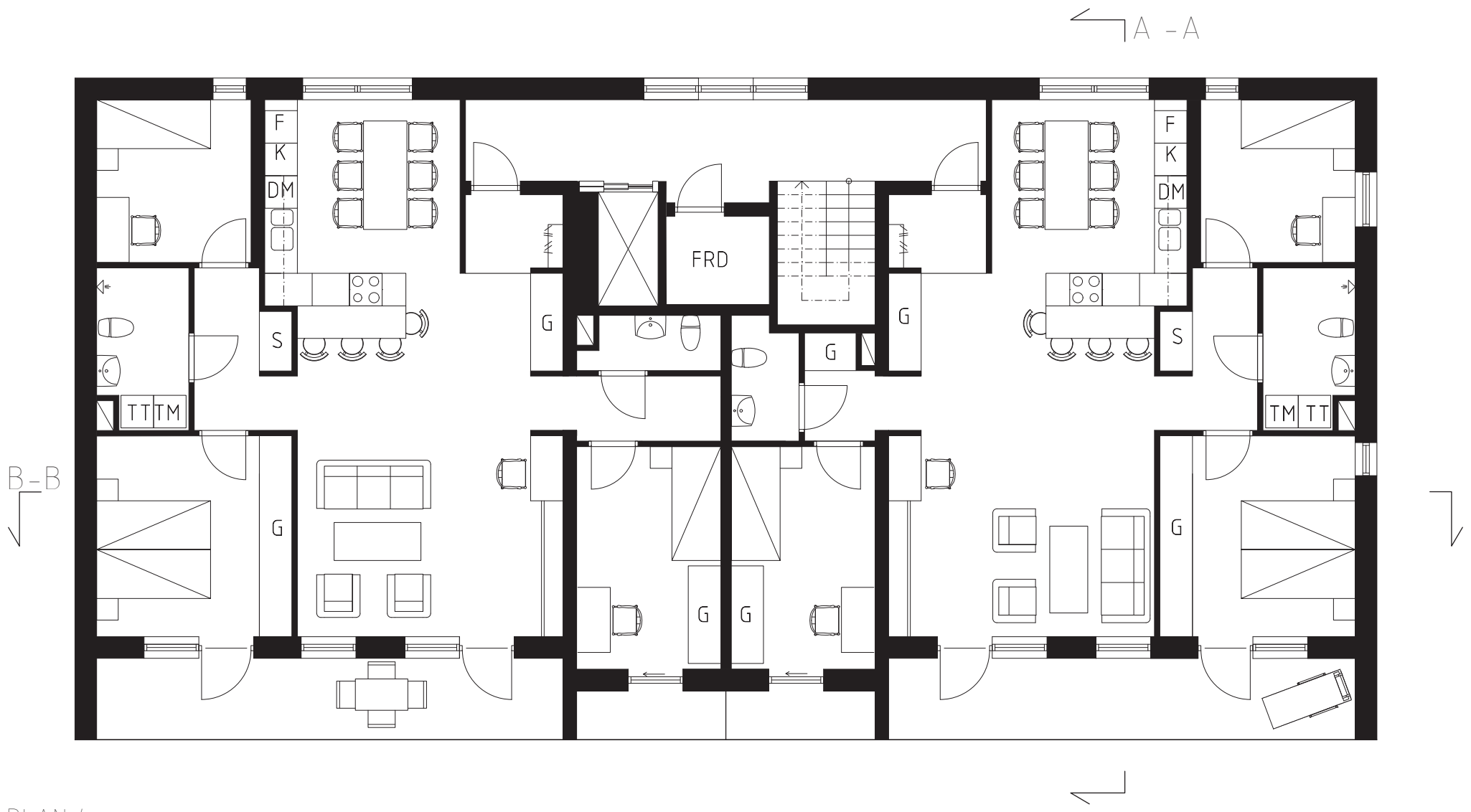
SEKTION A-A

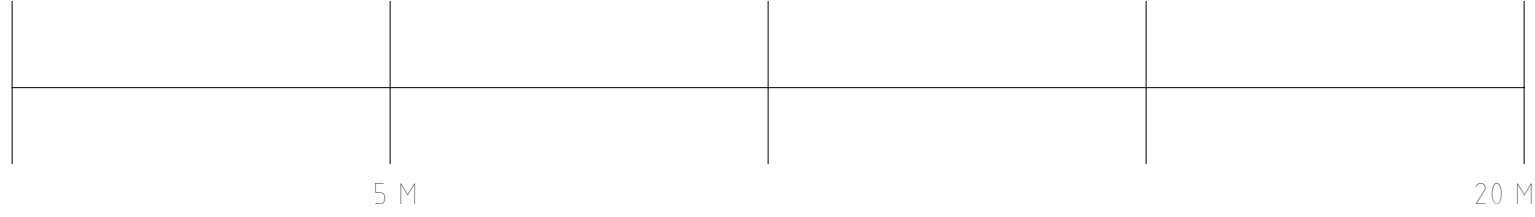
PLAN 2
Två treor på 79 m² vardera samt en etta på 38 m²

PLAN 3
En trea på 79 m² samt en femma på 115 m²

PLAN 4
Två fyror på 98 m² vardera samt ett mindre gemensamt förråd

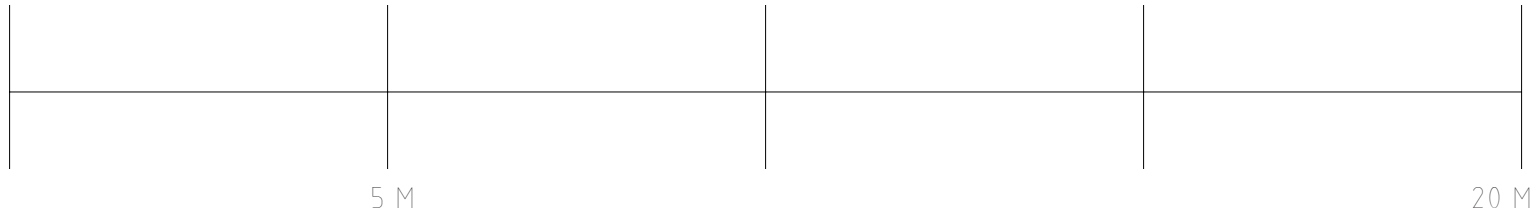
SEKTION B-B

FASADER

1:100

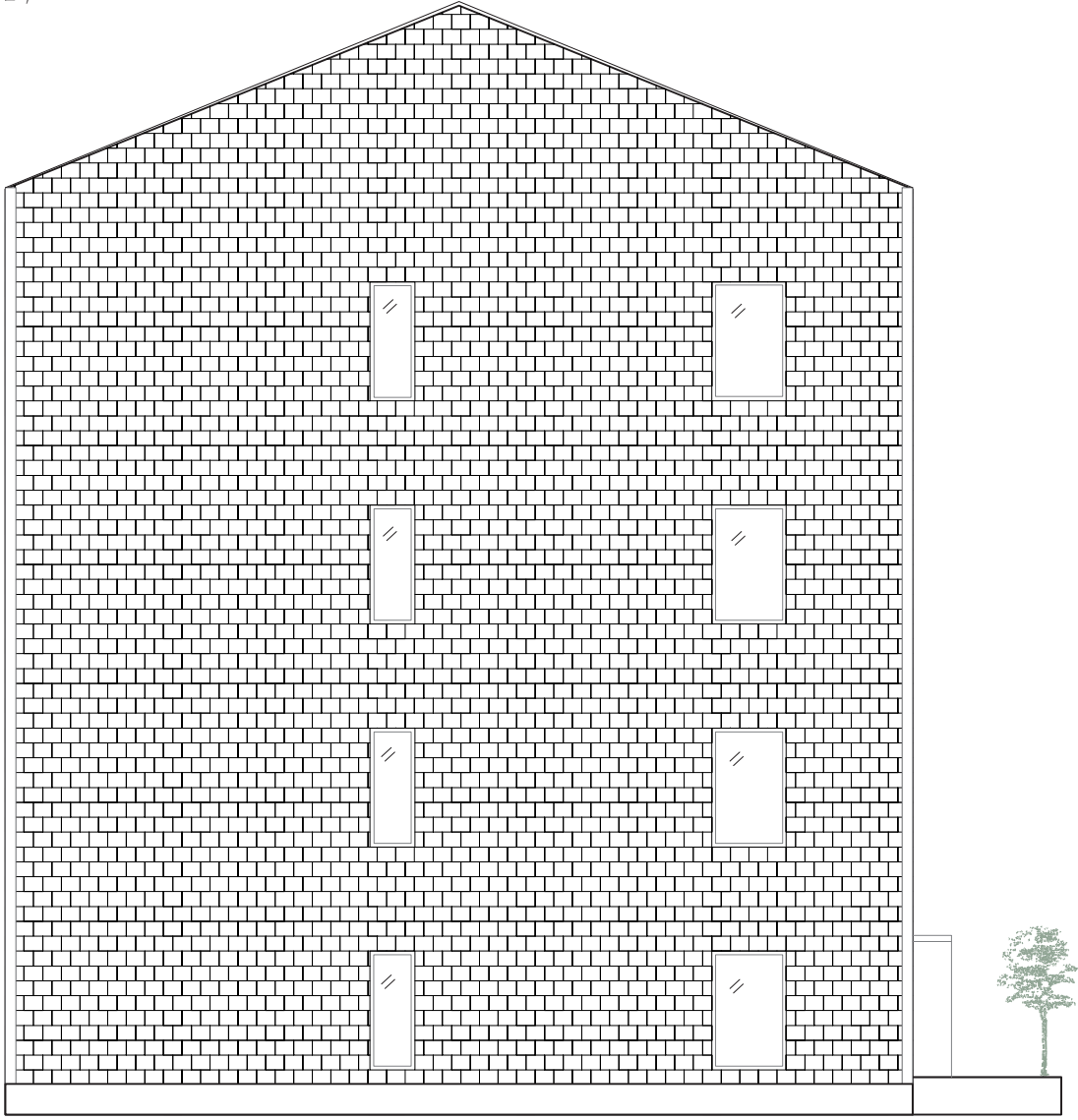
FASAD MOT NORR (GÅRDSGATA)

FASAD MOT SÖDER (GEMENSAM BOSTADSGÅRD)

PERSPEKTIV 2
HUS VID GATA

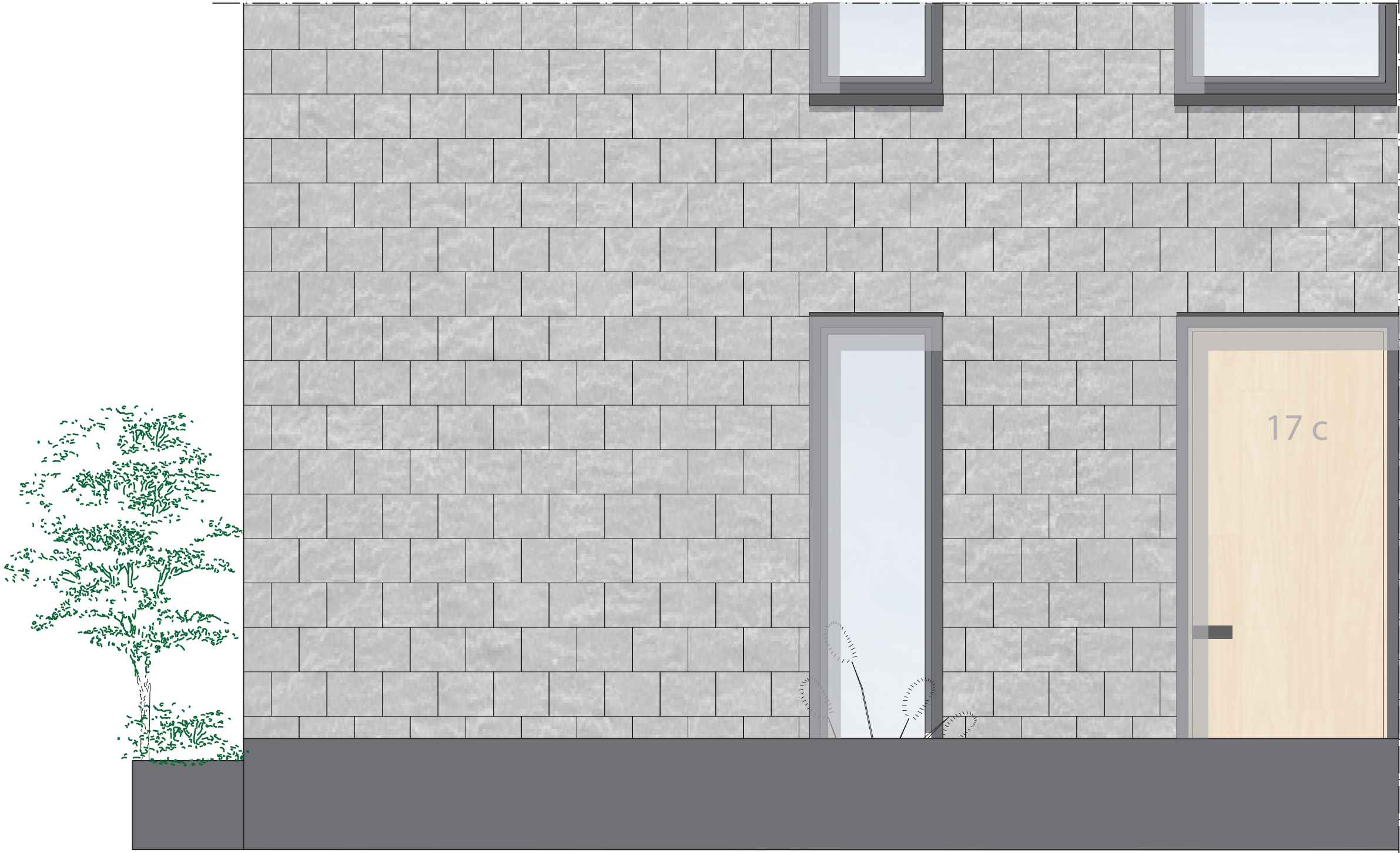
FASAD MOT ÖSTER (BARNENS BOULEVARD)

Material och estetiska värden

Byggnaden är en betongkonstruktion i fyra våningar med bärande fasad samt lägenhetskiljande väggar. Fasaden mot norr och öster är klädd med en skifferfasad i dubbeltäckning av plattor i takskiffer 400 x 250 mm. Fasaden mot söder har träpanel vid balkong och uteplats. Samma träpanel klär även huvudentréns skärmtak och utformning. Förgårdarna är i infärgad betong i samma nyans som fönstrenas mörkgråa plåt. Fönstrena är inskjutna 150 mm i fasad och inklädda i en plåt som livar med skiffret. Bröstningshöjden på fönstrena mot norr är 400 mm, precis lagom för att ett litet barn ska ha möjlighet att upptäcka världen utanför. Mot söder går fönstrena hela vägen ner till golvet bakom indragna balkonger med ett tunnt metallräcke och mot öster är bröstningshöjden 600 mm och något mer sluten.

SEKTION OCH FASAD- UTSNITT

1:20

Material och estetiska värden

Med skiffer får byggnaden ett levande uttryck som förändras under dagen när solen lyser på. Skiffer är natursten som bryts i dagbrott, likt det pegmatitbrott som finns strax söder om projektområdet. Det är ett hållbart material som står sig över tid eftersom det inte kräver bearbetning eller förädling för att kunna användas. Eftersom skiffret är underhållsfritt och står sig över tid kommer byggnaden stå kvar, i samma skick, för nästa generation.

